

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
การเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ทั้ง 2 โรงเรียนซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 1,228 คน จำแนกตามห้องและระดับชั้นปี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนอนุบาลเขต 1 และโรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์ จำนวน 301.71 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแบ่งตามโรงเรียนและระดับชั้นปี ดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6
ของโรงเรียนอนุบาลยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

ระดับการศึกษา	เพศ	ประชากร (คน)	รวม	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ป.5/1	ชาย	24	42	10
	หญิง	18		
ป.5/2	ชาย	23	42	10
	หญิง	19		
ป.5/3	ชาย	24	42	10
	หญิง	18		
ป.5/4	ชาย	18	42	10
	หญิง	24		
ป.5/5	ชาย	22	40	10
	หญิง	18		
ป.5/6	ชาย	22	42	10
	หญิง	20		
ป.6/1	ชาย	18	43	11
	หญิง	25		
ป.6/2	ชาย	24	41	10
	หญิง	17		
ป.6/3	ชาย	22	44	11
	หญิง	22		
ป.6/4	ชาย	25	40	10
	หญิง	22		
ป.6/5	ชาย	23	43	11
	หญิง	20		
ป.6/6	ชาย	25	42	10
	หญิง	17		
ป.6/7	ชาย	9	16	4
	หญิง	7		
รวม			519	127

ตาราง 2 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6
โรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์ ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

ระดับการศึกษา	เพศ	ประชากร (คน)	รวม	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ป.5/1	ชาย	23	44	11
	หญิง	21		
ป.5/2	ชาย	20	43	11
	หญิง	23		
ป.5/3	ชาย	22	43	11
	หญิง	21		
ป.5/4	ชาย	22	43	11
	หญิง	21		
ป.5/5	ชาย	20	43	11
	หญิง	23		
ป.5/6	ชาย	23	42	10
	หญิง	21		
ป.5/7	ชาย	18	43	11
	หญิง	25		
ป.5/8	ชาย	21	42	10
	หญิง	21		
ป.6/1	ชาย	24	46	11
	หญิง	22		
ป.6/2	ชาย	26	46	11
	หญิง	20		
ป.6/3	ชาย	24	46	11
	หญิง	22		
ป.6/4	ชาย	24	45	11
	หญิง	21		
ป.6/5	ชาย	24	45	11
	หญิง	21		

ตาราง 2 (ต่อ) จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6
โรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์ ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

ระดับการศึกษา	เพศ	ประชากร (คน)	รวม	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ป.6/6	ชาย	25	46	11
	หญิง	21		
ป.6/7	ชาย	25	46	11
	หญิง	21		
ป.6/8	ชาย	24	46	11
	หญิง	22		
รวม			709	173

คำนวณหากลุ่มตัวอย่างกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน ($e = .05$) โดยใช้สูตรของ
(Yamane,1973:728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- n แทนค่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N แทนค่า จำนวนประชากร
e แทนค่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$n = \frac{1,228}{1 + 1,228 \cdot .05^2}$$

$$n = 301.71$$

$$n = 300$$

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบ แบบวัดเจตคติ และแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ประจำปีการศึกษา 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลาเขต 1 ได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อาชีพของมารดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนเป็นคำถาม 4 ตัวเลือก มีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดให้เลือกเพียงข้อเดียว จำนวน 15 ข้อ

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม 15 คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาแปลผลเป็นระดับของความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 11 คะแนนขึ้นไป หมายความว่า มีระดับความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองในระดับสูง

คะแนนอยู่ระหว่าง 9 -11 คะแนน หมายความว่า มีระดับความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองในระดับปานกลาง

คะแนนต่ำกว่า 9 คะแนน หมายความว่า มีระดับความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองในระดับต่ำ

ตอนที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน จำนวน 15 ใช้เทคนิคการวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งคำตอบเป็น 2 ระดับ (เรณา พงษ์เรืองพันธ์, 2540 : 109) คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ลักษณะข้อคำถามมีทั้งข้อความที่เป็นเจตคติทางบวก (Positive Statement) และข้อความที่เป็นเจตคติทางลบ (Negative Statement)

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเจตคติทางบวก พิจารณาให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วย   คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ไม่เห็นด้วย   คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเจตคติทางลบ พิจารณาให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วย   คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ไม่เห็นด้วย   คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาแปลผลเป็นระดับของเจตคติเกี่ยวกับการดูแล
สุขภาพตนเองแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 11 คะแนนขึ้นไป หมายความว่า มีระดับเจตคติในการดูแล
สุขภาพตนเองในระดับสูง

คะแนนอยู่ระหว่าง 9-10 คะแนน หมายความว่า มีเจตคติในการดูแลสุขภาพตนเองใน
ระดับปานกลาง

คะแนนต่ำกว่า 9 คะแนน หมายความว่า มีระดับเจตคติในการดูแลสุขภาพตนเองใน
ระดับต่ำ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง จำนวน 28 ข้อ
คะแนนเต็ม 112 คะแนน แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การรักษาสุขภาพส่วนบุคคล

ด้านที่ 2 อาหารและโภชนาการ

ด้านที่ 3 การออกกำลังกาย การพักผ่อน และนันทนาการ

ด้านที่ 4 การป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล

ด้านที่ 5 การป้องกันรักษาตนเอง

ใช้เทคนิคการวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ
(เรณา พงษ์เรืองพันธ์, 2540 : 109) คือ ทำทุกครั้ง ทำบ่อยครั้ง ทำบางครั้ง ทำนาน ๆ ครั้ง ไม่ทำ
เลย ลักษณะคำตอบเป็นคำถามทั้งเชิงบวกและลบ

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงบวก

ทำทุกครั้ง	คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ทำบางครั้ง	คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่ทำเลย	คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงลบ

ทำทุกครั้ง	คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ทำบางครั้ง	คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ไม่ทำเลย	คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาแปลผลเป็นระดับของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองแบบองเคนท์ ดังนี้

คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 105 คะแนนขึ้นไป หมายความว่า มีระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเองในระดับสูง

คะแนนอยู่ระหว่าง 84 – 104 คะแนน หมายความว่า มีระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเองในระดับปานกลาง

คะแนนต่ำกว่า 84 คะแนน หมายความว่า มีระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเองในระดับต่ำ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบทดสอบ แบบวัดเจตคติ และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ชุด และได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลยะลา และโรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ขอความร่วมมือครูประจำชั้นและนักเรียนเพื่อเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

3. ดำเนินการแจกแบบสอบถามการเก็บข้อมูล โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยให้ทำพร้อมกันในห้องโดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ประจำชั้น

4. ผู้วิจัยอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามในแต่ละตอนให้นักเรียนฟังอย่างเข้าใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเมื่อไม่เข้าใจในแต่ละข้อของแบบสอบถาม

5. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และ .01

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

การคำนวณหาค่าดัชนีมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาวิชาโดยใช้สูตร ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117)

$$IOC = \frac{R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1 การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20) คือสูตร KR 20 ดังนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 227)

$$r_{ii} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{ii} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

k แทน จำนวนข้อคำถามในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของคนตอบถูกหรือได้ 1 คะแนนในข้อนั้น

q แทน สัดส่วนของคนตอบผิดหรือได้ 0 คะแนนในข้อนั้น ในข้อหนึ่ง ๆ $(1-p)$

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (อ้างอิงในล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (อ้างอิงในล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540 : 103) ดังนี้

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum (X - \bar{X})^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $n - 1$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งสองยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t-test) (อ้างอิงในล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536 : 84 – 85)

2.1.1 กรณีที่มีความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}, df = \frac{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}$$

เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงของ (t -Distribution)

$\bar{x}_1$	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
$\bar{x}_2$	แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_1^2	แทน ตามแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน ตามแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

2.2 หาค่าทดสอบเอฟ (F – test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) โดยใช้สูตร (อ้างถึงในล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2539: 95)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W} \quad df = k, n_1 = k$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F – Distribution)
	MS_B	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheff 's Method) โดยใช้สูตร

$$F = \frac{\bar{X}_i - \bar{X}_j}{MS} \sqrt{\frac{1}{B_i} + \frac{1}{N_j} - \frac{1}{K}}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ(F-Distribution)
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มที่ 2
	MSW	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม 2
	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง